

KÖZSZOLGÁLATI KÓDEX

A magyar nemzeti közszolgálati médiaszolgáltatás alapdokumentuma

*„...miféle szer, csoda, találmány drótozhatná
ezt a cserepeire tört népet még egyszer össze...”*

NÉMETH LÁSZLÓ: A magyar rádió feladatai (1934)

Budapest, 2015. szeptember 24.

Tartalom

A KÓDEX RENDELTETÉSE	3
KINEK KÉSZÜL A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS?	4
MIRE VALÓ A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS?	6
A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ SAJÁTOSSÁGAI	10
A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS CÉLJAI	12
A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ ELVEI	15
A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIA STRATÉGIAI TERVE ÉS A KÖZSZOLGÁLATI ÉRTÉK MÉRÉSE.....	28
A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIAVAGYON ÉS A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÓ ARCHÍVUMA.....	29
A KÓDEX ELFOGADÁSA ÉS MÓDOSÍTÁSA	30
A KÖZSZOLGÁLATI TESTÜLET	31
ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	33

A KÓDEX RENDELTETÉSE

A Kódex a közszolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó alapvető elveket és a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvényben (Mttv.) meghatározott közszolgálati célok pontosítását tartalmazza. A Kódex alapvető rendeltetése, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató számára iránymutatást adjon a törvény keretei között a közszolgálati médiaszolgáltatás megfelelő működési elveire vonatkozóan. A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) szorosan együttműködik a közszolgálati médiaszolgáltatóval a megfelelő működés, és a törvényben, valamint a Kódexben meghatározott célok elérése érdekében.

A közszolgálati médiaszolgáltatás lényege nem sűrítendő össze egy néhány soros definícióba, hanem elsősorban céljai meghatározása felől lehet megközelíteni annak tartalmát. Nem egy találónak tűnő – valójában minden elemében további meghatározásra szoruló – néhány soros meghatározás, hanem a pontos célok felvázolása vihet közelebb a közszolgálati média szerepének megértéséhez.

A Kódex nem jogforrás, így konkrét, betartandó kötelezettségeket nem tartalmaz. A Kódex alapvető elveket foglal magában, amelyek érvényesülését a Közszolgálati Testület felügyeli az Mttv.-ben meghatározott jogkörökkel felruházva, és a törvény által számára biztosított eszközöket alkalmazhatja a közszolgálati médiaszolgáltató működésének megfelelőségét ellenőrző tevékenysége során.

A Kódex tehát egyfajta iránymutatás, zsinórmérték a közszolgálati médiával szemben támasztott elvárások tekintetében, amely az Mttv. vonatkozó rendelkezéseinek a tartalmát értelmezi.

KINEK KÉSZÜL A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS?

Az európai országokban a médiára vonatkozó modern jogszabályok külön figyelmet fordítanak a társadalom tagjainak média iránti igényeire és elvárásaira. Az ezekhez illeszkedő szabályozás egyaránt nagy hangsúlyt fektet az *állampolgár* és a *fogyasztó* érdekeire, támaszkodva a két kifejezés eredeti és szimbolikus jelentésére is. A „fogyasztó” mint fogalom a médiában elsősorban a kikapcsolódást és a szórakozást keresőket jelöli, az „állampolgár” kifejezés viszont azokra a közéleti érdeklődésű és a közéletben részt venni kívánó olvasókra, nézőkre vagy hallgatókra utal, akik a médiát tekintik az információk sokaságában való eligazodás megbízható forrásának. A fogyasztó érdekeit szolgálja a médiát kiszolgáló technika folyamatos fejlődése, a média szolgáltatásaihoz való hozzáférés alacsony költsége, a minőségi szórakozást szolgáló műsorok széles választéka. Az állampolgár számára fő igényként jelenik meg a megfelelő tájékoztatás, a kulturális igényeket és érdeklődést kiszolgáló, kielégítő programok sora, a közösséget érintő kérdések megismerése és az ehhez kapcsolódó vitákban való részvétel lehetősége.

A két eltérő megközelítés ábrázolása természetesen erőteljesen leegyszerűsített, hiszen a valóságban – médiahasználati szokásainkat tekintve – legtöbbször egyszerre fogyasztók és állampolgárok is vagyunk. A közszolgálati média sem kívánhat kevesebbet annál, mint hogy a lehető legtöbb embert szólítsa meg, és nyújtson számukra vonzó tartalmakat. Ugyanakkor a közszolgálati média nem szállhat be korlátozás nélkül az üzleti vállalkozásként működő kereskedelmi médiaszolgáltatók versenyébe. A közszolgálati médiában előállított vagy általa megrendelt tartalmakban s valamennyi közszolgálati médiatevékenységben a minőségnek kell hogy meghatározó szerepe legyen. A minőség nem kizáró előfeltétele és nem is ellentéte a szórakoztatásnak, tehát a szórakoztató tartalmak megjelenése a közszolgálati médiában nem eleve kizárt, és nem várható el a közszolgálattól az, hogy kizárólag valamiféle feltételezett „elit” számára gyártson műsorokat. Feladata ennél jóval összetettebb: népszerű és minőségi tartalmakat kell előállítania.

Van, aki azzal érvel a közszolgálati médiaszolgáltatás fenntartása ellen, hogy az valójában demokráciaellenes és paternalista, mert „felülről” – azaz a jogszabályok és a finanszírozási rendszer biztosításán át közvetve az államon keresztül – kívánja megmondani az embereknek, mi az, ami hasznukra válik, holott ők a lehető legegyszerűbb és legdemokratikusabb módon, a távkapcsoló gombjainak megnyomásával tudnak szavazni arról, mit szeretnének nézni vagy hallgatni. A nézettséget vagy hallgatottságot egyedüli szempontként érvényesítve a közszolgálati médiaszolgáltatás fogalmának meghatározása is egyszerű lehetne, hiszen a sokak által nézett vagy hallgatott műsorok közvetítését lehetne annak nevezni.

A közszolgálati szolgáltatás több és más, mint piaci alapon végzett médiaszolgáltatás. A közszolgálati média számára a reklámidő minél nagyobb hasznot eredményező értékesítése nem a legfőbb prioritás, és a műsortartalom sem a lehető legmagasabb nézettség vagy hallgatottság szolgálatában áll. A széles körben elérhető tartalmak *mennyisége* ugyan ugrásszerűen nőtt az elmúlt években, de ez nem járt együtt a *választék* növekedésével. A megszólítottak számának mindenáron való növelése a lehetséges nézők vagy hallgatók erős szelekcióját eredményezi (például a hirdetőknél fontos vásárlóerő alapján), és szükségszerűen jelentős társadalmi csoportokat zár ki a megszólítottak köréből.

A bevételmaximalizálás céljának elsődlegessége miatt a szabad médiapiac önmagától nem végzi el maradéktalanul a médiától joggal megkövetelt demokratikus tájékoztatás feladatát. Azokat az igényeket és elvárásokat, amelyek a közösségek részéről felmerülnek vagy felmerülhetnek, ám a szabad médiapiac céljaival nem összeegyeztethetők, szintén nem elégítik ki, hiszen nem szolgálják, vagy éppen gátolják a bevételek növelését. A közszolgálati

médiaszolgáltatás létét tehát a fogyasztói választás szélesebb lehetőségeinek biztosítása is indokolja.

A közszolgálati médiának nem lehet célja, hogy elsősorban a társadalom egy szűk szegmensének vagy kisebb csoportjainak szolgáltasson, azaz kizárólag a kereskedelmi médiaszolgáltatók által meg nem szólítottakra fókuszáljon. A közszolgálati médiaszolgáltatás sokszínűségét szolgálja, ha nem irányul kizárólag a kisebbségi igények kielégítésére, és nem szorítja azt háttérbe sem, azaz ha a kisebbség és a többség igényeit egyaránt tekintetbe veszi a műsorfolyam összeállítása során. Ha – ezzel ellentétben – kizárólag a különböző nemzetiségek, vallási közösségek, egyes társadalmi csoportok számára készülnek a műsorszámok, az szükségszerűen a közszolgálati média perifériára szorulását eredményezi. A közszolgálati média a kisebbség és a többség igényeit egyszerre szolgálja úgy, hogy a teljes társadalom számára fontos feladatot lát el, és így meghatározó érték közvetítő szerepet tölt be.

MIRE VALÓ A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS?

1. A közösség vitáinak lefolytatása

A tömegdemokrácia szükségszerűen képviseleti jellegű, de alapvető kérdésekben – választások, népszavazások – a döntések közvetlenül a társadalom tagjai által születnek meg. A demokratikus berendezkedésből eredően az egyes állampolgárok folyamatosan alakíthatják a közéletet, nyomást gyakorolhatnak képviselőikre, s különböző szervezetek útján maguk is részt kérhetnek és vehetnek egyes kérdések eldöntésében. A közélet nem korlátozódik az országos kérdésekre, a részérdekek és helyi problémák esetében az állampolgárnak is nagyobb lehetősége nyílik a politikai szféra befolyásolására. Ez a kívánatos eredmény nem érhető el szabályozott és jól működő társadalmi nyilvánosság és a média által nyújtott megfelelő tájékoztatás nélkül. A média azon elsődleges fórum, amely lehetőséget ad az egyes vélemények ütköztetésére, az eredeti forrásból nyerhető információk megismerésére és az olyan önálló, elegendő és megalapozott ismeretre támaszkodó véleményformálásra, amelynek segítségével a politikában és a civil közösségekben egyaránt átgondolt döntések szülehetnek. A média e demokratikus feladata nem kizárólag a közzolgálati médiaszolgáltatóra terhel kötelezettséget, de a közzolgálati média szerepe mégis kiemelkedő, hiszen számára a pontos, pártatlan, alapos, gyors és széles körű tájékoztatás alapvető követelmény.

A véleménynyilvánítási szabadság mindenkit egyenlően illet meg, ám a szabadság gyakorlása során elérhető társadalmi hatás és a kinyilvánított gondolat másokhoz való eljutása erősen függ az egyén képességeitől és számos más körülménytől, így például a véleményt formáló anyagi ráfordításaitól is. A médián kívüli véleményformálás folyamatába állami, elsősorban jogi eszközökkel beavatkozni nem, illetve csak rendkívül indokolt esetben lehet (a mások jogait vagy szabadságát sértő megnyilvánulások megengedett korlátozásával).

A médián keresztüli közlésekben, a sajtószabadság gyakorlása során egyértelműen meg kell jelennie a közérdek szempontjainak, hiszen a médián kívül nem áll rendelkezésre hasonló erejű alternatív megoldás a szükséges demokratikus tájékoztatás és a közösségi viták lefolytatásának biztosítására. A modern média ma a tömegtársadalmak olyan „agorája”, a vélemények olyan piactere, ahol az eltérő gondolatok egymással találkozni tudnak. A sajtószabadság gyakorlásának biztosítása ugyanakkor nem jelenti azt, hogy minden egyes személynek hozzáférési jogosultsága van a médiához, hiszen nem az egyén, hanem az egyes nézetek, gondolatok számára kell a hozzáférés lehetőségét biztosítani, mindenekelőtt a közzolgálati médiaszolgáltatásban. A hozzáférés joga a *nézetekre* és a *gondolatokra vonatkozik*, a tájékozódás joga viszont a közösséget, azaz a médiát használó *közönség egészét* illeti meg, azokat, akik e joguknál fogva követelhetik – a sajtószabadsághoz hasonló erejű jogként – a megfelelő tájékoztatást és az egyes véleményekhez való egyenlő, azonos feltételekhez kötött hozzájutást.

2. Kulturális felelősség

A kultúra és a média egymástól elválaszthatatlan, jóllehet olykor ellentmondásos kapcsolatban áll. Ma a modern tömegmédia minden korábbinál szélesebb körhöz képes eljuttatni a kultúra „termékeit”, így biztosítva azok megőrzését és további gyarapítását. A médiapiac legtöbb szereplője nem tekinti feladatának a kiemelkedő színvonalat képviselő kulturális termékek közvetítését, bemutatását. A kulturális termékek közvetítése gyakran ellentmond a piaci „törvényeknek”, a sokak által igényelt, a szórakoztatást a minőség elé helyező tartalmakkal a tömegmédia pedig maga is aktívan teremti, formálja az új „kulturális” környezetet.

A média tömegessé válásának újabb fordulatát hozta az a néhány évtizede kezdődött folyamat, amely egy univerzális médiapiac kialakulását eredményezte. A jövő legpesszimistább forgatókönyve szerint az univerzális médiapiac működése hosszú távon a kisebb nemzeti kultúrák teljes felszívódásához vezethet. Ez a forgatókönyv a kultúrák eltűnésének veszélyét feltehetően eltúlozza, hiszen a nemzeti kultúra megtartásában a médiának nincs, s remélhetőleg nem is lesz kizárólagos szerepe. Az univerzális médiapiac segíthet is a nemzeti kultúra megőrzésében, többek között az interneten közzétett, korábban csak nehezen hozzáférhető tartalmak segítségével. Az új, a médián keresztül a közönséghez elérő univerzális kultúra a nemzetek feletti, közös identitás kialakításához is tevékenyen hozzájárulhat; jóllehet meghatározó kérdés, hogy az a közös identitás milyen elemekből épül fel.

A nemzeti kultúra „termékei” s alkotói nem képesek az univerzális médiapiacon szereplő más termékek gyártóival versenyezni, az állam segítsége és támogató eszközei nélkül kiszorulnának a médiából. Az állam fontos feladatai közé tartozik a nemzeti kultúra megőrzése, és ez a média területén a közszolgálati médiaszolgáltatás fenntartásával segíthető elő. A médiaszabályozásról alkotott európai felfogás a nemzeti kultúra megóvása érdekében egyértelműen méltányolhatónak tartja az állami beavatkozást, tehát a közszolgálati médiaszolgáltatások fenntartását. Jean Monnet és Konrad Adenauer, az európai integráció szülőatyjainak gondolata szerint Európa elsősorban „lelki és kulturális közösség”; ez a gondolat az egész integrációs törekvés szellemi alapjának számított.

A semlegesség alkotmányjogi elve értelmében az állam nem választhat a létező világnézetek és értékfelfogások között, azokat egyenrangúnak kell tekintenie. A semlegesség elve addig és csak addig tartható, amíg mindenki számára biztosított az egyes felfogások és nézetek közötti szabad választás. Az állam nem kényszeríthet senkit világnézeti és értékfelfogásra vonatkozó döntésre, jóllehet a teljes függetlenség soha nem érvényesül, így a semlegesség és a teljes közömbösség sem jellemezheti.

Az egyén nem vákuumba születik. Az őt körülvevő kulturális közeg biztosítja számára az értékválasztás lehetőségét, az államnak pedig kiemelt szerepe, hogy a különböző alternatívák választását lehetővé tegye, és azok közül is kiemelten azt, amelyik a kizárólag vagy elsősorban saját polgárait jellemző értékeket vonultatja fel – nevezetesen a nemzeti és a kisebbségi kultúrát –, az egyéb választási lehetőségekhez képest hangsúlyosabban támogassa. A „kultúra” fogalma a média vonatkozásában (is) meglehetősen tág: éppen úgy magában foglalja például a magyar áruk védelmét, mint az egyes zenei műfajok vagy a hagyományos kulturális örökség védelmének érdekét. Ha a kiművelt és autonóm „emberfökről”, azok közösségeiről valamiféle félreértelmezett szabadságeszmény nevében lemondunk, a szabad, demokratikus jogállamról, tágabb értelemben pedig saját hagyományainkról, egyúttal jövőnköről mondunk le. Ennek megfelelően az állam értékválasztása alapján működik ma – közpénzek felhasználásával, de szervezetileg az államtól elválasztva – közszolgálati médiaszolgáltatás.

3. A közösségi kohézió és integráció elősegítése

A közszolgálati médiaszolgáltatásnak jelentős szerepet kell vállalnia a közösségi kohézió és a társadalmi integráció megteremtésében. A cél nem lehet kizárólag az egyes társadalmi kisebbségek vagy éppen egy szűk „értelmiségi elit” igényeinek a kiszolgálása, mert ez eleve kizárná a nagy többséget azon szolgáltatások élvezetéből, amelyeket a profitorientált média nem nyújt számukra, egyben némi felmentést is adna a közszolgálat számára a többség általi elszámoltathatóság alól. A közszolgálati médiának népszerűnek, fogyaszthatónak kell lennie, különben, ha kizárólag a kereskedelmi adók által teljesítetlen igényekre fókuszál, nem tehet eleget közösségi feladatainak.

A médiának identitásteremtő szerepe van. A közösségben élő ember lényétől elválaszthatatlan az identitása, egyénisége, illetve a különféle, kisebb-nagyobb közösségekben való szerepvállalása. A média segíthet felismerni a bennünk meglévő, esetleg „szunnyadó” identitást, és képes aktívan formálni önképünket; a modern korban a média az egyik leghatékonyabb eszköz a közösségi identitások kialakítására vagy a már létezők megerősítésére is.

Az európai társadalmak és jogrendszerek felfogásában mindig is meghatározó volt a közösségek szerepe, ezen belül pedig elsősorban a nemzetnek mint önmagában is elismert értéknek a tisztelete. A nemzeti lét, a nemzethez tartozás már önmagában is érték. Sok különböző tényező hatására – amelyek közül a kultúra területén talán a legfontosabb a tömegmédiá elterjedése és az amerikai média-, film- és zeneipar térhódítása – a 20. században a nemzeti önazonosságot gyengíteni képes folyamatok indultak el. A közszolgálati média oly módon ellensúlyozhatja e folyamatot, és erősítheti a közösségi összetartozást, hogy olyan műsorokat készít, amelyek potenciálisan az egész közösséghez, nemzethez szólnak, és amelyek kifejezik tagjai együvé tartozását. Ez a „szimbolikus médiaszolgáltatás” minden nemzeti közösség alapvető érdeke, hiszen egy társadalom csak akkor működhet jól, ha az adott közösség tagjai együttműködnek egymással. Ennek előfeltétele a közös kulturális alapok megléte, és ennek megteremtésében kell segíednie a közszolgálati médiaszolgáltatásnak.

Magyarországon, ahol az elmúlt évszázadban többször is megszakadt a társadalmi fejlődés folyamatossága, a nemzeti kultúra kincseinek feltárása, továbbörökítése, gazdagítása olyan közös feladat, amelynek megvalósításában a közszolgálati médiának kulcsszerepet kell betöltenie. Mára a kultúra fogalma és megjelenési formái is megváltoztak, így a közszolgálati média orientáló és kultúrateremtő szerepe egyre fontosabb.

Megállapítható, hogy a kultúra korábbi fogalma, megjelenési formái a szabad, mediatizált világban alaposan átalakultak. A társadalom tagjai közötti kulturális kötőerő az általánosan elismert, bevett kulturális kánonok elenyészésével meglazult. A kánonok elhalványodásában örömteli fejleményt is üdvözölhetünk, elvégre szabadság csak a választás lehetősége mellett létezhet; ma mindenki maga választhatja ki az általa értékesnek gondolt tartalmakat. Az értékválasztás folyamatában azonban a közszolgálati médiának orientáló szerepet kell betöltenie, megtalálva a kor szelleméhez, technikai fejlettségéhez, társadalmi állapotaihoz illő azon formákat, amelyekben tovább élthetők a múltban felhalmozott értékek. Ha azt mondjuk, hogy a kultúra korábbi fogalma átértelmezésre szorul, azzal azt is mondjuk, hogy ez a közszolgálati média, korunk egyik fő kultúrateremtőjének egyik fontos feladata. A média arra is képes lehet, hogy a társadalom vagy egyes társadalmi csoportok számára példaképeket állítson, arra alkalmas személyeket mutasson be, olyanokat, akik valós és értékes teljesítményt tudnak felmutatni, amellyel a közösséget, a társadalmat gazdagítják. A közmédia ezekkel az eszközökkel képes lehet hozzájárulni nem csupán a közösségi kohézió és integráció, hanem a társadalmi reprodukció céljának eléréséhez is, azaz részt vehet a felhalmozott közösségi értékek újratertetésében, megújításában.

A közszolgálati média szolgáltatási céljait csak az univerzálisan hozzáférhető, könnyen elérhető technikai eszközökön keresztül valósíthatja meg. Az új információforrások, ilyen az internet és a specializált (tematikus) televíziós médiaszolgáltatás, lehetővé teszik, hogy a tömegmédiá által korábban figyelmen kívül hagyott kisebbségi igények is kielégüljenek, az általános, mindenki számára lehetséges hozzáférés még várat magára. Mivel ezek a fontos, ám a közösség egészéhez vagy nagyobb részéhez még szólni nem képes fórumok a közösségi kohéziót csak korlátozottan erősítik, a közszolgálati médiaszolgáltatásra változatlanul sok és sokféle olyan feladat hárul, amelyet a minőségen kívül a társadalom szélesebb köréhez való eljutásnak is jellemeznie kell, hiszen csak így képes megfelelő hatásfokkal ellátni a szerepét. A közszolgálati médiának magának is használnia kell az új technikai lehetőségeket, megteremtve a közszolgálati új műfajait, lehetőséget nyújtva az

újabb és újabb generációknak a közszolgálati média elérésére és annak céljaival való azonosulásra.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ SAJÁTOSSÁGAI

1. A közszolgálati médiaszolgáltatás a *társadalmi nyilvánosság működésének elősegítése* a hagyományos és új, elektronikus hírközlő eszközök segítségével oly módon, hogy az a nemzet és a társadalom egészének, és azon belül minden rétegének és csoportjának az érdekét szolgálja, a nyilvánosság működését a nemzet, a társadalom hagyományainak, értékeinek szempontjai szerint pozitívan befolyásolja. A közszolgálati médiaszolgáltatás a köz akaratából, a köz szolgálatában működik, a köz által biztosított forrásokból, és a törvényben meghatározott rend szerint a köznek tartozik elszámolással.

2. *A közszolgálati médiaszolgáltatás az államtól és a gazdasági szereplőktől függetlenül működik.* Az állami és önkormányzati szervek, állami vagy önkormányzati érdekeltégű gazdasági társaságok a közszolgálati média tartalmát nem befolyásolhatják. Nem gyakorolhatnak nyomást a közszolgálati média munkatársaira, vezetőire, nem befolyásolhatják annak működését sem. Mindez ugyanúgy vonatkozik az államtól független gazdasági és politikai, közéleti szervezetekre, szereplőkre is, ide nem értve természetesen az Mttv. által lehetővé tett kereskedelmi közlemények közzétételéhez kapcsolódó együttműködést. Utóbbiaknál is tartózkodni kell azonban a műsorfolyam és az egyes műsorszámok tartalmának közvetett befolyásolásától. Nem szabható kereskedelmi közlemény közzététele megrendelésének feltételéül bármely, a tartalmat befolyásoló kérés teljesítése.

3. *A közszolgálati médiaszolgáltató vezetője és a tevékenységében részt vevők – a jogszabályok nyújtotta keretek között – szakmai autonómiát élveznek.* Az előző pontban meghatározott függetlenség a szakmai függetlenségre, önállóságra is kiterjed, amelynek kizárólag a jogszabályok, e Kódex előírásai, illetve a belső szabályzatok, megállapodások jelenthetik megengedett korlátját. Ugyanakkor a szakmai autonómia együtt kell hogy járjon a szakmai tisztességgel és az etikai megalapozottságú munkavégzéssel; e normákat a közszolgálati médiaszolgáltató saját belső szabályzataiban fekteti le.

4. *A közszolgálati médiaszolgáltatás rendszere biztosítja a médiaszolgáltató és vezetője elszámoltathatóságát és a társadalmi felügyelet megvalósulását.* A közszolgálati médiaszolgáltatás elsősorban a magyar társadalom, az egyes társadalmi csoportok és a magyar nemzet közös érdekeinek előmozdításáért működik, ennek megfelelően felelős a társadalomnak, illetve a nemzetnek. Az ebbéli felelősségének felügyeletére vonatkozó szabályokat az Mttv. állapítja meg. A társadalmi felügyelet elsődleges fóruma a Közszolgálati Testület, amelynek e feladata ellátása során a teljes társadalmat, illetve nemzetet is reprezentálnia kell. Ezen túlmenően a közszolgálati médiaszolgáltató tulajdonosaként működő Közszolgálati Közalapítvány is jelentős szerepet játszik a felügyelet során.

Az Mttv. kínálta lehetőségeken kívül minden érdekelt jogosult véleményt nyilvánítani a közszolgálati médiaszolgáltatással kapcsolatban, javaslatokat megfogalmazni a közmédiarendszer bármely szereplőjének vagy a Közszolgálati Testületnek, illetve – jogsértés gyanúja esetén – jogosult panaszt tenni a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsánál.

5. *A közszolgálati médiaszolgáltatás működésének biztosítása a Magyarországon élők közös áldozatvállalásával, állami finanszírozás mellett történik.* A közszolgálati média állami támogatás felhasználásával működik, amely támogatással köteles megfelelően gazdálkodni, és segítségével köteles eleget tenni a törvény által rá ruházott feladatoknak. Az állami támogatás biztosítja azt, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató számára nem elsődleges cél

a média piacán zajló versenyben való megmérettetés; a közszolgálati média nem kívánja mindenáron megelőzni a piaci versenyben a médiapiac más szereplőit. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy – feladatai teljesítése mellett – nem kíván minél népszerűbb és sokak által figyelemmel követett lenni; céljait e szempont nélkül nem is érhetné el. Ennek megfelelően a közmédiarendszer szereplőinek – az Mttv. által meghatározottak szerint – piaci bevételei is lehetnek, amelyeket szintén törvényes céljaik elérésére kell fordítani. Törekedniük kell az állami támogatáson túl más, alternatív források bevonására is, illetve a médiapiac más szereplőinek befizetéseiből is származik, származhat bevételeik.

A közszolgálati médiaszolgáltatóknak az üzleti terve által biztosított keretek között, szigorú és racionális gazdálkodást folytatva, de a közszolgálati cél megvalósulását szem előtt tartva kell gazdálkodni. Működésében minimalizálnia kell a működésre fordított összegeket, és a lehető legtöbbet a tartalomszolgáltatásra kell fordítania.

6. *A közszolgálati médiaszolgáltatás tevékenysége nem irányulhat elsősorban nyereségszerzésre.* Az előző pontban foglaltaknak megfelelően a piaci versenyben elért helyezés nem meghatározó szempont a közszolgálati médiaszolgáltató, illetve a közmédiarendszer számára. A piacról származó bevételeik kizárólag a közszolgálati célok elérésére használhatók fel. A közszolgálati média nem nyereségorientált vállalkozás, a közérdeket szolgálja olyan műfajú műsorszámok révén is, amelyek az íratlan piaci szabályok szerint nem tudnak hozzájárulni a nyereség képződéséhez.

7. *A közszolgálati médiaszolgáltatásban olyan szakmai műhelyeknek kell működniük, amelyek elsődlegesen képesek a közszolgálati célok elérését szolgáló műsorszámok színvonalas gyártására, előkészítésére.* Ehhez elengedhetetlen a szakmai utánpótlás képzése, kinevelése, a meglévő munkatársak továbbképzése, számukra kiszámítható munkafeltételek és előmenetel biztosítása.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS CÉLJAI

A közszolgálati médiaszolgáltató feladata a közszolgálati médiaszolgáltatás Mtv. 83. §-ában meghatározott céljainak megvalósítása. E feladatának a közszolgálati médiaszolgáltató a közszolgálati médiaszolgáltatások tevékenységeinek összehangolásával együttesen tesz eleget.

A közszolgálati médiaszolgáltatás céljai:

a) a társadalmi és kulturális értelemben átfogó médiaszolgáltatás nyújtása, amely a lehető legtöbb társadalmi réteghez és kulturálisan elkülönülő csoporthoz, illetve egyénhez kíván szólni, ugyanakkor lehetőséget teremt valamennyi társadalmi rétegnek vagy kulturálisan elkülönülő csoportnak az országos nyilvánosságban való megjelenésre, mindezt úgy, hogy segítse az egyes csoportok, rétegek közti közeledést, megértést, az integrálódást,

b) kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos, sokoldalú, időszerű, megbízható és felelős hírszolgáltatás, valamint tájékoztatás,

c) a nemzeti, a közösségi, a vallási, az európai identitás, a kultúra és a magyar nyelv ápolása, gazdagítása, a történelmi ismeretek hiteles terjesztése,

d) a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, illetve megerősítése, valamint a házasság intézményének és a család értékének tiszteletben tartása és támogatása,

e) az alkotmányos jogoknak, a törvényes rend alapértékeinek és a demokratikus társadalmi rend szabályainak megismertetése, támogatása,

f) nemzetiségek, vallási, valamint egyéb közösségek médiával szemben támasztott igényeinek kielégítése, kultúrájának bemutatása, a nemzetiségek anyanyelvének ápolása,

g) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportoknak, valamint a fogyatékossgal élőknek a médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott sajátos igényeinek kielégítése, tekintettel a közszolgálati médiaszolgáltatáshoz való egyenlő hozzáférés jogára,

h) a határon túli magyarság kulturális igényeinek szolgálata, nemzeti önazonosságuk és anyanyelvük megőrzésének elősegítése, az anyaországgal való szellemi kapcsolattartásuk lehetővé tétele,

i) a kiskorúak testi, lelki és erkölcsi, kulturális fejlődését, érdeklődését szolgáló, ismereteit gazdagító műsorszámok, valamint a gyermekvédelem céljait szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorszámok készítése és közzététele,

j) oktatási és ismeretterjesztő feladatok ellátása, új tudományos eredmények bemutatása,

k) az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztése,

l) Magyarország, illetve a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági, kulturális életét megjelenítő műsorszámok bemutatása,

- m) Magyarország és a magyar kultúra, illetve a Magyarországon élő nemzetiségek kultúrájának bemutatása Európa és a világ számára,
- n) az egyes eltérő vélemények ismertetése, a közösség ügyeivel kapcsolatos viták lefolytatása, a megbízható tájékoztatáson alapuló, szabad véleményalkotáshoz való hozzájárulás,
- o) sokszínű, gazdag választékú, többféle értékrendet bemutató műsorok közzététele; a közszolgálati médiaszolgáltatónak törekednie kell arra, hogy az adott témához kapcsolódóan bemutassa a lehetséges, többféle értékrend alapján való megközelítést, értékelést,
- p) színvonalas szórakoztatás, nagy érdeklődést kiváltó műsorszámok bemutatása; a közszolgálati médiaszolgáltató feladata a szórakoztató műsorokban is az igényesség fenntartása, a műfaji hagyományok ápolása és továbbadása, új irányok és formák keresésének és a szakmai-művészi megújulásnak az elősegítése,
- q) a műsorfolyam minden elemében minőségi műsorkészítés megvalósulása, ennek érdekében szakmájában magasan képzett, gyakorlott, igényes szakembergárda foglalkoztatása, a szakmai tapasztalatok megőrzése és továbbadása, a szakmai képzésben való részvétel, a műhelymunka, szakmai tapasztalatcsere és viták lehetőségének megteremtése és kezdeményezése minden szakterületen,
- r) értékek létrehozása a kultúra (irodalmi, zenei, filmes, képzőművészeti alkotások, színházi, tánc- vagy népművészeti produkciók) és a sport lehető legtöbb területén, saját kezdeményezésekkel, alkotók felkérésével és ösztönzésével, alkotások megvalósításában való közreműködéssel, külső – magyarországi, illetve Kárpát-medencei – műhelyek munkájának támogatásával; a közszolgálati médiaszolgáltató műhelyei kezdeményezően részt vesznek a kulturális, tudományos közélet eseményeinek közvetítésében, szervezésében, bemutatásában,
- s) a médiapiaci versenyben való ésszerű és indokolt részvétel,
- t) az ország lakosságát érintő társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, a problémák megoldását, az állampolgári jogok és kötelezettségek gyakorlását elősegítő szabályozók és gyakorlati tudnivalók megismertetése,
- u) az Országgyűlés, a kormányzati és önkormányzati szervek, az egyházak, a pártok, az érdekképviseletek, társadalmi szervezetek és állampolgári közösségek tevékenységének bemutatása, működésük nyilvánosságának biztosítása,
- v) a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események bemutatása, illetőleg az azokról való tájékoztatás.

A közszolgálati médiaszolgáltatás törekszik:

- a) a médiaszakmai innovációra, a szakmai színvonal folyamatos emelésére, a magas etikai mérce alkalmazására a médiaszolgáltatásban,
- b) az új technológiák és műsorterjesztési módok bátor alkalmazására, kiemelt szerep vállalására az új digitális és internetes médiaszolgáltatások feltérképezésében és közérdeket szolgáló kihasználásában,

c) a tudatos médiahasználathoz szükséges ismeretek és képességek megszerzésének elősegítésére és fejlesztésére műsorszámainak segítségével, illetve a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által,

d) a magyar filmművészet támogatására, új magyar filmalkotások létrehozására és bemutatására,

e) a magyar zenei élet támogatására, a feltörekvő kortárs komoly- és könnyűzenei alkotások bemutatására;

f) a jelenkori magyar kultúra és közélet, a társadalom állapotának dokumentálására, jövőbeni elérhetővé tételére;

g) a közérdek szolgálatára a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által, mint például a könyv- és hanghordozó-kiadás vagy a színházi események, hangversenyek szervezésében való tevékeny részvétel.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ ELVEI

A) A közszolgálati médiaszolgáltatás törvényi céljai elérésének eszközei, módja

A közszolgálati médiaszolgáltatások a társadalom megkülönböztetett hatású információtermelő és továbbító eszközei. Ezen szerepüknel fogva fontos közfeladatot látnak el, bemutatják és értelmezik a múlt és a jelen egész társadalmat érintő folyamatait, a személyek, egyes csoportok, helyi közösségek, társadalmi rétegek jellegzetességeit, valamint az életviszonyok, az egyes élethelyzetek, a kultúra egységét és sokféleségét.

A társadalom számára közvetített szellemi és erkölcsi értékek, az egyén egzisztenciateremtéséhez és annak fenntartásához szükséges, a hétköznapi életben eligazítást adó ismeretek és minták nyújtása a közszolgálati médiaszolgáltatások alapvető feladata, amely nagyban elősegíti a nemzeti társadalom közös kultúráján, közös értékválasztáson, egymás kölcsönös tiszteletén alapuló működését, a közös érdekek felismerését, a társadalmat egybekapcsoló, integráló és működésben tartó erők kibontakozását.

A közszolgálati médiaszolgáltatások a fentiekben részletezett ismeretközlés és mintanyújtás révén, a társadalmi önismeret megteremtésével, valamint a társadalmi integráció elősegítésével fontos nevelő, egyén- és közösségalkotó feladatot is ellátnak. A közszolgálati médiaszolgáltató működése során különös figyelmet fordít a magyar kultúra értékeinek bemutatására, valamint új értékek létrehozására, a magyar történelem megismertetésére, az értékes nemzeti hagyományok ápolására, valamint a nemzeti eszméire, a demokráciára és a szabadságra vonatkozó ismeretek közvetítésére.

Az ország lakosságát széles körben érintő társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása kapcsán a közszolgálati médiaszolgáltatások szintén nagy figyelmet fordítanak az Országgyűlés, a kormányzati és önkormányzati szervek, az egyházak, a pártok, az érdekképviseletek, társadalmi szervezetek és állampolgári közösségek tevékenységének bemutatására, működésük nyilvánosság elé tárására.

Mindezen feladatok megvalósítása érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató független, hiteles, gyors, pontos és sokoldalú tájékoztatást nyújt a társadalom tagjait érdeklő, helyzetüket és mindennapi életüket befolyásoló eseményekről, tényekről, összefüggésekről és folyamatokról. Mindemellett a hallgatók és a nézők színvonalas szórakoztatásáról is gondoskodik. A közszolgálati médiaszolgáltatások változatos programjaikkal, műsorszámakkal, a nézetek sokszínűségének bemutatásával, a többségi és kisebbségi álláspontok megjelenítésével kielégítik a hallgatók és a nézők széles körének, a társadalom valamennyi jelentős csoportjának az érdeklődését.

A fentiek alapján a közszolgálati médiaszolgáltató műsorszámokban az alábbi követelmények biztosítása révén gondoskodik a törvényben foglalt célok eléréséről:

- értékelvűség,
- minőség,
- széles körű tájékoztatás,
- sokszínűség,
- hitelesség.

B) A pártoktól, politikai szervezetektől való függetlenség alapvető elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató által szolgáltatott műsorszámokban a pártok, politikai mozgalmak, társadalmi szervezetek, illetve képviselőik szerepeltetése, álláspontjaik kiegyensúlyozott ismertetése az állampolgárok sokoldalú tájékoztatása érdekében kötelező. Ennek megfelelően a közszolgálati médiaszolgáltatások törekszenek arra, hogy az eltérő álláspontokat úgy jelenítsék meg, hogy a hallgatónak és a nézőknek lehetőségük legyen a különböző vélemények összehasonlítására. A pártoknak, kormányzati vagy önkormányzati szervezeteknek, politikai és ideológiai mozgalmaknak, civil szerveződéseknek és a gazdasági élet szereplőinek nem lehet befolyásuk a közszolgálati médiaszolgáltatások műsorpolitikájára, műsorstruktúrájára, továbbá arra sem, hogy mikor, milyen sorrendben, milyen rendszerességgel, formában, arányban jelennek meg az egyes közszolgálati médiaszolgáltatások műsorszámaiban. Az állampolgárok tájékozódási szabadsághoz fűződő joga megköveteli, hogy a pártok, a szervezetek és a gazdasági élet képviselői, valamint más közszereplők és véleményük azok közérdekű jellegére tekintettel, megfelelő súllyal szerepeljenek az egyes műsorszámokban.

A közszolgálati médiaszolgáltató az európai parlamenti választások, az országgyűlési képviselői választások, valamint az önkormányzati választások, illetve a népszavazások előkészítése és lebonyolítása során közszolgálati tájékoztató munkájukban a vonatkozó, hatályos törvényeknek megfelelően jár el. Ennek keretében politikai reklámokat, pártok vagy politikai szervezetek rendezvényeire szóló felhívásokat csupán az országgyűlési képviselői, a helyi és nemzetiségi önkormányzati, valamint az európai parlamenti választások, illetve az elrendelt népszavazás hivatalos kampányidőszakában, a választási eljárási törvényben foglaltaknak megfelelően tesz közzé, a versengő pártoknak, nézeteknek, személyeknek esélyegyenlőséget biztosít.

A közszolgálati médiaszolgáltatásokban megjelenő politikus és közéleti szereplő szerepeltetését minden esetben a műsorszám témája indokolja, e szereplők megszólaltatásakor a közszolgálati médiaszolgáltató közli az illető állami, kormányzati, önkormányzati, pártbéli tisztségét. Ez az információnyújtás tájékoztató jellegű lehet, nem fejezhet ki előítéletet, nem tartalmazhat sem negatív, sem pozitív véleményt vagy minősítést.

C) A hírek, időszerű politikai műsorok sokoldalúságának, tárgyilagosságának és kiegyensúlyozottságának, a vitatott kérdések ismertetésének, a vélemények, nézetek sokféleségének bemutatására vonatkozó elvek

A közszolgálati médiaszolgáltató mind a Magyarország határain kívül, mind az azokon belül élőket hitelesen, sokoldalúan, tárgyilagosan, időszerűen és rendszeresen tájékoztatja a hazai és külföldi, közérdeklődésre számot tartó politikai, közéleti, társadalmi, gazdasági, tudományos, vallási, kulturális és sporthírekről, illetve -eseményekről. A közszolgálati médiaszolgáltatás törvényi céljainak megfelelően a műsorszámok a nézetek tárgyszerű és sokoldalú bemutatásával segítik a hallgatók és a nézők véleményalkotását.

Minden magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy megismerhesse a társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális helyzetét jelentős mértékben befolyásoló történéseket, tényeket, és tájékoztatást kapjon az őt egyénileg vagy csoportosan, közvetlenül vagy közvetve érintő lényeges eseményekről. Ezen alapelv megjelenése többek között a közszolgálati médiaszolgáltatás gazdag témakinálatán, a nézetek sokszínűségének bemutatásán keresztül valósulhat meg.

A közszolgálati médiaszolgáltatás törvényben rögzített céljainak elérése érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató feladatai ellátása során arra törekszik, hogy az időszerű politikai eseményekhez kapcsolódó műsorok során a pártok eltérő álláspontjai a nézők vagy

a hallgatók számára megismerhetőek legyenek, és a műsorszámok kiegyensúlyozottan, a közérdekűség követelményének megfelelően tükrözzék az eltérő álláspontokat. A közszolgálati médiaszolgáltató a műsorszámába – különös tekintettel a hír- és tájékoztató műsorszámokra – kerülő tények és vélemények kiválasztása során a nézők és a hallgatók önállóan formált saját véleményének kialakításához szükséges minden lényeges tényt és meghatározó véleményt figyelembe vesz, és törekszik az összefüggések feltárására.

Az állampolgárok széles körét érintő, különösen vitatott kérdésekben a közszolgálati médiaszolgáltatás kiemelt feladata a vélemények sokféleségét bemutatni. Az alkotmányos vélemény- és sajtószabadság keretein belül bárki szabadon kifejtheti a vitatott kérdéssel kapcsolatos véleményét, hangot adhat politikai meggyőződésének. A közszolgálati médiaszolgáltató munkája során ügyel arra, hogy – a műfajtól függően – az adott kérdésben valamennyi releváns véleményt, eltérő nézetet ugyanabban a műsorszámban vagy műsorszámok sorozatában mutasson be.

Amennyiben valamely álláspont meghívott képviselője nem kíván szerepelni, az nem lehet akadálya a műsorszám közzétételének, ebben az esetben viszont a vitában jelen nem lévők álláspontját – amennyiben az ismert – a közszolgálati médiaszolgáltató hitelesen ismerteti, továbbá a távolmaradás pontos indokát – esetlegesen az indok ismeretének hiányát – közli a nézőkkel és a hallgatókkal. Ha bármilyen más okból nem kerülhet sor valamely releváns vélemény bemutatására, annak megismerésére a közszolgálati médiaszolgáltató elfogadható időn belül lehetőséget teremt. Egy párt vagy politikai csoport által visszautasított meghívás nem indokolhatja egy másik párt vagy politikai szervezet megfosztását a műsorszámban való közreműködés lehetőségétől. Mindezek mellett ugyanakkor a közszolgálati médiaszolgáltató e lehetőség biztosításakor figyelembe veszi, hogy ez mások jó hírnevét vagy becsületét ne sértse.

D) Az anyanyelvi kultúra ápolásának szempontjai

A közszolgálati médiaszolgáltató

- tudatában van annak, hogy a társadalom széles körét érintő szolgáltatásai során meghatározó hatást gyakorol a hazai sajtó és média nyelvezetére, így a köznyelv alakulására, ennél fogva kiemelten fontos feladata a magyar nyelv ápolása,
- az anyanyelvi kultúra ápolása és terjesztése, a nyelvi hagyományok feltárása, megőrzése és megismertetése, nyelvhasználati és nyelvtani kérdések megvitatása, megvilágítása érdekében rendszeresen sugároz nyelvművelő műsorszámokat,
- munkatársai műsorszámokban és híradásaiban törekszenek a magyar nyelv helyes használatára, igyekeznek kerülni az anyanyelvet rontó és szegényítő kifejezéseket, az indokolatlan rövidítéseket,
- törekszik az idegen kifejezések használatának lehetőségei szerinti elkerülésére, azok helyett a köznyelvben megjelenő magyar megfelelőik használatára. Ezért nemcsak a hibák, a magyartalan kifejezések és mondat szerkezetek elkerülésére törekszik, hanem arra is, hogy választékosan, a magyar nyelv gazdagságát kihasználva, megfelelő hangsúlyozással és hanglejtéssel készüljenek a műsorszámok,
- műsorvezetői – mivel az anyanyelvi kultúra ápolásának leghatásosabb módja a személyes példamutatás – folyamatos nyelvi képzésen vesznek részt. A műsorvezetőként való szereplés előfeltétele az illetékes tanácsadó testületek által kiadott érvényes engedély (képernyőengedély, mikrofonengedély), és az anyanyelvi kultúra ápolásának érdekében kiemelt figyelmet fordít a hazai, valamint a határon túli magyar alkotók műveinek, magyar irodalmi alkotások bemutatására. A nyelvhasználat sokoldalúságának biztosítása kiterjed a magyarság történelmileg és területileg eltérően fejlődött nyelvhasználati szokásainak tiszteltetésére, megismertetésére, és ezzel együtt a nyelvi egység ápolására,

- műsorszámokban értéként jeleníti meg a különböző magyar nyelvjárásokat, illetve tájnyelveket, használatukat nem korlátozza. Önmagában ilyen nyelvjárási, tájnyelvi sajátosságok miatt a képernyős vagy műsorvezető munkatársai, illetve más szereplők nem szenvedhetnek hátrányt.

E) A magyarországi nemzetiségek kultúrája, élete bemutatásának elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató fontos feladatának tekinti a Magyarországon élő nemzetiségek életének, kultúrájának bemutatását. A magyarországi nemzetiségek államalkotó tényezők, ezért megjelenésük biztosítása kifejezetten szükséges a közszolgálati médiaszolgáltatás során. Ennek megfelelően a közszolgálati médiaszolgáltató műsorpolitikájában kiemelt szerepet kapnak az e társadalmi csoportokat érintő műsorszámok is. A nemzetiségek azonosságtudatának, közösségi életük erősítésének érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató külön műsoridőt biztosít a róluk szóló műsorszámoknak.

Valamennyi, Magyarország által elismert nemzetiség jogosult kultúrájának és anyanyelvének ápolására, az anyanyelvén való rendszeres tájékoztatásra a közszolgálati médiaszolgáltatásban közzétett önálló műsorszámok útján. E feladatot a közszolgálati médiaszolgáltató országos, illetve – a nemzetiség földrajzi elhelyezkedésének figyelembevételével – körzeti és helyi médiaszolgáltatásban, a nemzetiség igényeinek megfelelő műsorszámokkal, audiovizuális médiaszolgáltatásban, szükség szerint feliratozással vagy többnyelvű közzététellel teljesíti.

A nemzetiségek országos önkormányzatai – ennek hiányában országos szervezetei – a közszolgálati médiaszolgáltatónál rendelkezésükre álló műsoridő felhasználásának elveit az Mttv. alapján önállóan határozzák meg. Ezen elveket – melyek nem érinthetik a műsorszám tartalmát és a műsorszerkesztést – a közszolgálati médiaszolgáltató köteles figyelembe venni.

A közszolgálati médiaszolgáltató

- rendszeresen foglalkozik a Magyarországon élő nemzetiségeket érintő kérdésekkel, életük bemutatásával. A nemzetiségek kulturális értékeinek megőrzésében és közreadásában a közszolgálati médiaszolgáltató nagy hangsúlyt fektet a nemzetiségek és anyaországaik hagyományainak, kulturális és természeti értékeinek, valamint művészetének bemutatására. A nemzetiségeknek szóló műsorok, műsorszámok lehetőség szerint a nemzetiség anyanyelvén készülnek, ezzel is biztosítva számukra a gyökereikhez való kapcsolódás lehetőségét,
- amennyiben a műsorszámok a nemzetiség anyanyelvén készülnek, nagy figyelmet fordít az anyanyelv ápolására, nyelvük tisztaságának megőrzésére, a beszélt és az irodalmi nyelv eltéréseire,
- törekszik arra, hogy műsorvezetői között nemzetiségekhez tartozó személyek is legyenek, és a nemzetiségeknek szóló műsorokban műsorvezetőként elsősorban az adott nemzetiséghez tartozó személyek szerepeljenek,
- figyelembe veszi a nemzetiségi csoportok érzékenységét, a hátrányos megkülönböztetését minden esetben elkerüli,
- műsorszámokban a mások iránti türelmet és a kölcsönös megértést hangsúlyozza,
- a kifejezetten a nemzetiségekről, illetve nekik szóló műsorszámokon kívüli más műsorszámokban fokozottan ügyel arra, hogy az e nemzetiségekhez való tartozást csak indokolt esetben jelezze vagy emelje ki, elkerülvén a hátrányos megkülönböztetés lehetőségét.

F) A kulturális, tudományos, világnézeti és vallási sokszínűség bemutatásának elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató műsorpolitikájának kialakítása során lényeges szempont az egyetemes és nemzeti kulturális örökséget feldolgozó műsorszámok készítése, amelyekben biztosítják – különösen – a magyar nemzeti kultúra, a népi és nemzeti szokások és hagyományok, a magyar kulturális örökség ideológiai és világnézeti elfogultságoktól mentes, sokoldalú és értékőrzést célzó bemutatását. A közszolgálati médiaszolgáltató törekszik Európa és a világ kulturális sokszínűségének bemutatására is. A közszolgálati médiaszolgáltató közszolgálati feladata teljesítése keretében ilyen formában törekszik hozzájárulni a társadalom műveltségének, tudásának gyarapításához, az oktatás és a közművelődés eredményességéhez. A műsorfolyam sokszínűsége nem valósulhat meg akkor, ha e feladatokat népszerűtlen, keveseket megszólítani képes műsorszámok útján végzi.

A közszolgálati médiaszolgáltató valamennyi hallgatói és nézői réteg igényeinek kielégítésére törekszik, ennek érdekében mind a hazai, mind a nemzetközi kortárs és klasszikus művészeti alkotások bemutatásának széles kínálatát nyújtja.

A közszolgálati médiaszolgáltató a tudományos eredmények bemutatása során különös figyelmet fordít azon eredményekre, amelyekkel a magyar tudomány és a magyar kutatók hozzájárultak, illetve hozzájárulhatnak Európa, valamint a világ kultúrájához és fejlődéséhez. A tudományos műsorok során kiemelt jelentőséget kap a bemutatott területnek az adott tudományág szakmai szabályai szerint meghatározott tisztességes megközelítése, ennek érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató kerüli a szenzációhajhászást, és törekszik egy-egy tudományos tematikájú műsorszámon belül az adott témát érintő eltérő tudományos álláspontok, vélemények, tapasztalatok megjelenítésére.

A műsorkészítők az eltérő tudományos vélemények, új felfedezések megismertetésénél a közérthetőségre törekednek. Ennek megfelelően ismertetik, hogy egy-egy felfedezés, találmány a tudomány állásának megfelelően mikor és milyen hatással lehet a nézők vagy hallgatók életére, illetve milyen módon válhat számukra közvetlenül hasznossá vagy használhatóvá.

A közszolgálati médiaszolgáltató bemutatja a Magyarországon bejegyzett történelmi vagy más okból jelentős egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek hitéleti tevékenységét, műsorszámaiban biztosítja, hogy híveik megfelelő és társadalmi reprezentációjukhoz képest arányos tájékozási lehetőséghez jussanak. A különböző önálló vallási/felekezeti műsorszámok arányainak meghatározásánál a közszolgálati médiaszolgáltató figyelemmel van a hívők lélekszámára, földrajzi elhelyezkedésükre, nyelvi igényeikre és az érintett egyház, vallási közösség belső hitéleti szabályaira.

Törekedni kell a vallási kérdések autentikus megjelenítésére olyan formában, hogy az a társadalom életének szerves részeként jelenjen meg. Meg kell kísérelni a nemzetiségek, a vallási, valamint egyéb közösségek párbeszédének elősegítését. Fontos a történelmi egyházak és más vallási közösségek bemutatása az együttélés, elfogadás és az értékközvetítés jegyében.

A közszolgálati médiaszolgáltató műsorszámait a világnézeti és a vallási meggyőződés iránti tiszteletnek és türelemnek kell jellemeznie. A vallási jelképek és értékek felhasználása, idézése a műsorszámokban nem történhet sértő módon. A vallási, hitéleti műsorok – ideértve a szertartások közvetítését is – nem irányulhatnak közvetlenül más egyház, továbbá más vallási vagy világnézeti meggyőződés ellen. Törekedni kell arra, hogy a vallási és hitéleti műsorszámok készítése és műsorszerkezetben való elhelyezése összhangban álljon a vallási közösségek sajátos szempontjaival, hagyományaival. A vallási műsorszámok sem szolgálhatnak pártpolitikai propagandát.

G) A gyermekkorúak védelmével és támogatásával kapcsolatos feladatok ellátásának elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató célja, hogy a gyermekek jogairól szóló 1989-es ENSZ-egyezmény szellemében szolgáltatásai során hozzájáruljon a gyermekek és fiatalok testi, szellemi, lelki fejlődéséhez, szociális, kulturális és erkölcsi jólétének előmozdításához. Ennek érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató műsorpolitikájának szerves részét képezik az e korosztálynak szóló, rendszeresen és a számukra megfelelő időpontban sugárzott műsorszámok, amelyeken keresztül elő lehet segíteni e korosztályok szocializációját, erkölcsi, szellemi és lelki fejlődését.

A közszolgálati médiaszolgáltató gyermek- és ifjúsági műsorszámok körében elsősorban olyan, az érintett korosztályoknak szóló tartalmak bemutatására törekszik, amelyek a különböző kultúrákat is közvetítik, bemutatják a problémák megoldásának különböző mintáit, erősítik az ember természetes környezethez fűződő kapcsolatát, különös figyelmet fordítanak az anyanyelv ápolására, tehát összetett módon szolgálják egy gyermek egészséges fejlődését.

A gyermekek megfelelő fejlődését ugyanakkor nehezen lehet elősegíteni az őket nevelő felnőttek megfelelő hozzáállása nélkül, ennek érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató tudományos, ismeretterjesztő és más műsorszámokkal segíti a szülőket, pedagógusokat, illetve a gyermekek nevelésével foglalkozó más szakemberek munkáját.

A gyermekek védelmének érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató tartózkodik a gyermekek és fiatalok személyiségfejlődését hátrányosan befolyásoló, személyiségüket károsító műsorszámok vagy információk közzétételétől. Ennek érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató minden olyan műsorszám előtt felhívja a figyelmet arra, ha a műsorszám veszélyeztetheti a gyermekek egészséges fejlődését, amelyben az erőszak, szexualitás vagy a közérkölcstől sértő magatartás bemutatása rájuk nézve károsító hatással lehet.

A gyermekek médiabeli szerepeltetésekor a közszolgálati médiaszolgáltató különös gondossággal jár el. Szerepeltetésük előtt a közszolgálati médiaszolgáltató kikéri a gyermeket, a szülőket, a gondviselőt vagy törvényes képviselőt, illetve tanítási időszakban – indokolt esetben – az iskolai osztályfőnök hozzájárulását is. A kiskorúak szereplésénél figyelembe veendő legfontosabb elv, hogy nem kerülhetnek túlzottan vagy indokolatlanul a nyilvánosság középpontjába, nem lehet őket kitenni megaláztatásnak, nem válhatnak nevetségessé, nem szabad őket megfélemlíteni, kihasználni.

H) Feladatok az oktatás területén

A közszolgálati médiaszolgáltatás egyik fontos szerepe a különféle társadalmi csoportok számára – közvetlenül és közvetve – nyújtott oktatás. Az idegen nyelvek ismeretét például jelentősen lehet növelni eredeti nyelven, magyar felirattal közvetített műsorszámok közzétételével. Fontos továbbá a kutatás és a tudomány múltbeli és jelenkori eredményeinek bemutatása is.

A közszolgálati média alkalmas lehet az általános és középiskolai tananyag kiegészítésére, színesítésére, népszerűsítésére és az oktatásban már részt nem vevők ismereteinek növelésére is. E tevékenységben a közmédia támaszkodhat a magyar tudomány képviselőinek segítségére, részvételére. Az oktatás előtt állók vagy abban részt vevők a közmédia útján információkhoz juthatnak a különféle oktatási, képzési lehetőségekről, amelyek közül választhatnak.

A nemzeti összetartozást is elősegíti, ha a közszolgálati média rendszeresen bemutatja a magyarországi és a határon túli magyar felsőoktatási intézményeket, munkájuk eredményeit közelebb hozza a diákokhoz és a szélesebb közönséghez is.

I) Feladatok a sport bemutatása területén

A közszolgálati médiaszolgáltató feladata a magyar olimpiai mozgalom és eszme, valamint a sport mint életmód rendszeres népszerűsítése. E körbe tartozik a verseny-, a szabadidő-, a diáksport népszerűsítése, a rendezvények beharangozója és az ezekről készült tájékoztatás, esetleg hasonló rendezvények szervezése.

Kiemelt fontosságú a parasport és a fogyatékossgal élők sportja. Törekedni kell ezek, valamint az ifjúsági és utánpótlástornák bemutatására. Szintén törekedni kell a magyar sport tradícióinak felelevenítésére, a közszolgálati archívumban található, kiemelkedő sporteredményeinket megőrkítő műsorszámok ismételt bemutatására. Törekedni kell a testnevelés egészségre, jellemre, személyiségre gyakorolt pozitív hatásának bemutatására, a testkultúra fejlesztésére.

Fontos feladat, hogy a közszolgálati médiaszolgáltató igyekezzen bemutatni a kiemelten fontos, magyar vonatkozású nemzetközi sporteseményeket, sportmérkőzéseket, mint például az olimpiákat, világbajnokságokat, Európa-bajnokságokat és más magyar vonatkozású, jelentős nemzetközi sporteseményeket.

J) A személyiségi és emberi jogok tiszteletben tartása

A közszolgálati médiaszolgáltató az Emberi Jogok Európai Egyezményében, Magyarország Alaptörvényében, és más, a személyiségi és az emberi jogokat védő jogszabályokban foglaltaknak megfelelően tiszteletben tartja minden ember méltóságát és alapvető személyiségi jogait. Ennek megfelelően különösen óvja a jó hírnévhez való jogot, a képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalát, felhasználását érintő jogokat, a magán- és családi életre, lakás- és levéltitokra, adatvédelemre vonatkozó szabályokat, valamint tiszteletben tartja a gondolat-, lelkiismereti és vallásszabadságot, továbbá a véleménynyilvánítás szabadságát. A közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megvalósítása, a demokratikus tájékoztatás követelménye a személyiségi és emberi jogok megsértése árán nem teljesíthető (ide nem értve a médiaszabályozás által védett, a közérdeket szolgáló oknyomozó újságírás gyakorlatát).

A közszolgálati médiaszolgáltató nem tesz közzé olyan hírt, tájékoztatót, kommentárt, hírmagyarozatot vagy jegyzetet, amely a nemzeti, nemzetiségi, vallási és más társadalmi közösségekhez tartozó személyek, illetve intézményeik jogait, méltóságát vagy önazonosságát sérti, amelyek bármely kisebbség vagy a többség elleni gyűlöletkeltésre, azok kirekesztésére alkalmas.

Amennyiben a közszolgálati médiaszolgáltató valamely műsorszámában valótlan tényt közöl, híresztel vagy valós tényt hamis színben tüntet fel – amennyiben az érintett külön kéri, és a kifogást vagy panaszt a közszolgálati médiaszolgáltató elfogadja vagy elismeri, illetve arra a közszolgálati médiaszolgáltatót jogerős bírósági ítélet kötelezi –, sajtó-helyreigazítást tesz közzé.

K) Fogyatékossgal élő személyekkel kapcsolatos műsorkészítési elvek

A közszolgálati médiaszolgáltató műsorszámainak készítése során figyelembe veszi, hogy a fogyatékossgal élők bizonyos esetekben a mindenkit megillető jogokkal – így az információhoz és a tájékoztatáshoz való joggal is – csak korlátozottan tudnak élni, ezért műsorszámai útján elő kell segítenie a fogyatékossgal élő személyek társadalmi integrációját.

A közszolgálati médiának kiemelkedő felelőssége van a hátrányos helyzetű csoportokkal szemben fennálló előítéletek lebontásában. A fogyatékossgal élő személyek reprezentációjának növelése a tájékoztató és a fikciós tartalmakban egyaránt szükséges.

A közszolgálati médiaszolgáltató törekszik arra, hogy műsorszámai minél nagyobb arányban hozzáférhetővé váljanak a fogyatékossgal élő személyek számára is. Törekszik arra is, hogy fogyatékossgal élő személyek részére, illetve bevonásukkal készített műsorszámokat minél nagyobb arányban közzétegyen.

A közszolgálati médiaszolgáltatás a társadalmi integráció, az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség érdekében biztosítja, hogy valós képet közvetítsen a fogyatékossgal élő személyekről. Az érdekvédelmi szervezetek szakértelme és tapasztalata hozzásegítheti a médiaszakembereket ahhoz, hogy megismerjék a fogyatékossgal élő, illetve hátrányos helyzetű emberek problémáit, mindennapjait, ezáltal hiteles és valós képet tudnak közvetíteni róluk.

E célok érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató

- műsorszámai készítése során szem előtt tarja a fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlőségének kérdését,
- rendszeresen foglalkozik a fogyatékossgal élő személyeket érintő kérdésekkel, életük bemutatásával. Erre a cél érdekében lehetőség szerint önálló műsorszám biztosításával törekszik,
- különös figyelmet fordít arra, hogy az aktuális, hír-, tájékoztató, szórakoztató és szolgáltató műsorszámok, valamint a kulturális értékek megőrzését és közreadását célzó filmek a fogyatékossgal élők számára a lehető legnagyobb arányban hozzáférhetőek legyenek; ez kiemelten vonatkozik a hallássérült személyeknek biztosított feliratozásra és/vagy jelnyelvi tolmácsolásra,
- a fogyatékossgal élő személyek és más, valamely okból hátrányos helyzetben lévő társadalmi csoportok (például kiskorúak, idősek, alacsony iskolázottságúak) érdekében törekszik a közhasznú információk közérthetőségének megteremtésére,
- kiemelten támogatja a fogyatékos vagy hátrányos helyzetű személyek, csoportok társadalmi beilleszkedését bemutató és támogató műsorszámok létrejöttét.

L) A környezet- és egészség tudatosság elősegítése

A közszolgálati médiaszolgáltatás alapvető szerepet vállal az átfogó értelemben vett környezet- és egészség tudatosság kialakításában, illetve korunk kihívásainak megfelelő erősítésében, a lehető legtagabb értelemben vett környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatóság lényegének, elveinek érvényesítésében, népszerűsítésében, közvetítésében.

A közszolgálati médiaszolgáltatás rendszeresen és rendszerezetten közvetít globális, európai és nemzeti jelentőségű, a környezeti, társadalmi, és gazdasági kihívásokról, krízishelyzetekről szóló hiteles információkat, a közösség számára láthatóvá teszi e problémák okait, összefüggéseit. Feladata, hogy a társadalom egésze, illetve az egyén szintjén megoldási javaslatokkal, mintákkal, gyakorlati példákkal, cselekvési lehetőségekkel szolgáltasson.

A közszolgálati médiaszolgáltatás rendszeresen tájékoztat az egészséges életmód folytatásához szükséges követelményekről, az ahhoz kapcsolódó új tudományos eredményekről. Foglalkozik az elterjedtségük miatt már társadalmi problémaként megjelenő betegségekkel, azok elkerülésének, kezelésük, gyógyításuk lehetőségeivel.

A közszolgálati médiaszolgáltatás feladata a települési, szakmai, honismereti, hagyományőrző, természetjáró, környezetvédő közösségek életének, törekvéseinek bemutatása, a helyi döntéshozatalban való társadalmi részvétel elősegítése, a fenntarthatóság, vagyis a helyi, hazai természeti és humánerőforrásokra építő, azokat kímélő, a felesleges hulladékképződést megelőző, energiatakarékos, a megújuló energia- és nyersanyagforrások ésszerű alkalmazásán alapuló gazdaság és fogyasztás népszerűsítése, a jelen és a jövő nemzedékek életlehetőségeit fenyegető kockázatok (klímaváltozás, energiakrízis, levegő- és vízszennyezés, az élőlények, élőhelyek, a termőtalaj pusztulása stb.) tárgyyszerű bemutatása, a szükséges megelőzési és alkalmazkodási feladatok, valamint stratégiák megismertetése.

M) Körzeti és helyi vonatkozású tartalmak szolgáltatása

A helyi társadalmak önazonosságának erősítése, továbbá közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak a lokális nézői, hallgatói igényekhez jobban igazodó, takarékosabb megvalósítása érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató körzeti és helyi vonatkozású médiatartalmakat is közzétesz.

A körzeti és helyi közszolgálati médiaszolgáltatás

- bemutatja a helyi közösségek politikai, gazdasági, kulturális és sporttevékenységét,
- bemutatja az adott régió természeti és kulturális adottságait és értékeit, utal a régió szempontjából fontos történelmi összefüggésekre, ismerteti a mindennapi élettel összefüggő azon tényeket és eseményeket, amelyek közérdeklődésre tarthatnak számot,
- megjeleníti a helyi közügyekben kialakuló nézetek, vélemények sokféleségét, különös tekintettel az önkormányzatok, a politikai pártok, a civil szervezetek és a lakossági csoportok véleményére,
- rendszeresen bemutatja az adott régiót az országos műsorszámokban, fokozottan elősegíti az adott régióval kapcsolatos országos jelentőségű aktuális hírek, információk központi megjelenítését,
- bemutatja a régió területén élő nemzetiségi csoportok életét, számukra fórumot biztosít,
- bekapcsolódik az országos és európai regionális televíziós és rádiós együttműködési rendszerekbe.

A körzeti vonatkozású médiatartalmak előállításánál a közszolgálati médiaszolgáltató igyekszik együttműködni a helyi és körzeti médiaszolgáltatókkal.

N) A magyar nemzet határon túl élő tagjai megfelelő tájékoztatásának, illetve a róluk való megfelelő tájékoztatás elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató elősegíti, hogy a nézők és a hallgatók – ezen belül legfőképp a hazai és határon túli magyarság – megismerkedjenek az életüket befolyásoló eseményekkel, folyamatokkal, az azokat alakító csoportok álláspontjával, annak érdekében, hogy megfelelően felkészítsék őket saját véleményük kialakítására, az autonóm állásfoglalásra, a közéleti vitában való részvételre.

A közszolgálati médiaszolgáltató kapcsolatot teremt a határon túl élő magyarsággal, és azt folyamatosan fejleszti, annak érdekében, hogy a kifejezetten nekik szóló műsorszámok megfelelő színvonalúak legyenek, és megfeleljenek az elvárásaiknak. Fontos, hogy a határon túl élő magyarsággal foglalkozó műsorszámok nem csupán „nekik”, de „róluk” is szóljanak. Valamennyi, a közszolgálati médiaszolgáltatásban közzétett műsorszám esetében igaz azonban, hogy a Kárpát-medencei magyarság, illetve a magyar nemzet egységéből célszerű kiindulni, és az egymást összekötő kulturális sajátosságok meglétének felismerése mellett érdemes az egyes földrajzi területekhez kötődő sajátosságokról szót ejteni, azokat az egyes műsorszámokban megjeleníteni. Azt, hogy magyarként valaki Magyarország határain kívül él, nem valamiféle fogyatékoságnak kell érzékeltetni vagy bemutatni, illetve nem olyan körülményként, amely önmagában meggátolja a magyar nemzet kulturális egységének erősödését. A közszolgálati médiaszolgáltató a műsorszámok elkészítése, illetve közzététele során figyelemmel van a határon túli magyar nézők és hallgatók érdekeire, szükségleteire, különös tekintettel a hírszolgáltatással kapcsolatos igényeikre. A közszolgálati médiaszolgáltató a határon túli magyarság lélekszámára, az adott esemény hírértékére tekintettel arányosan szerepelteti műsorszámában a különböző határon túli területeket. Kiemelt súllyal számol be a határon túli magyarság és az adott országban élő többségi nemzet közötti kulturális párbeszéd eredményeiről, illetve a politikai-közéleti eszmecserékről. A Magyarországon kívül élő magyarok környezetének sokszínűségéből és többnyelvűségéből fakadó előnyöket szintén be kell mutatni.

A közszolgálati médiaszolgáltató a saját műsorszámait határon túli magyarság részére való közzétételén kívül támogatja az ország határain kívül magyar nyelven vagy magyar nyelven is szolgáltató más televíziókat és rádiókat. A folyamatos fejlődés fenntartása és a határon túli magyarság megfelelő tájékoztatása miatt azokkal rendszeres kapcsolatot tart, tapasztalatok cseréjével közösen fejleszti a határokon túlra sugárzott magyarországi műsorszámok, illetve a határon túli magyar nyelvű médiaszolgáltatás színvonalát.

O) A közmédiarendszerben alkalmazott műsorkészítők és műsormegrendelők önállóságának és felelősségének mértékére és biztosítékaira, a műsorkészítés, műsormegrendelés és a műsorszerkesztés elveinek meghatározásában való részvételük biztosítékaira vonatkozó elvek

A közszolgálati médiaszolgáltató az általa alkalmazott, illetve a vele dolgozó műsorkészítőknek és műsormegrendelőknél minden támogatást megad ahhoz, hogy az egyes műsorszámokat önállóan, kizárólag a közszolgálati szakmai követelményeinek megfelelően készíthessék el, illetve rendelhessék meg. A közszolgálati médiaszolgáltató munkájában részt vevő műsorkészítők a Közszolgálati Kódexnek, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvénynek (Smtv.), az Mttv.-nek, valamint szakmai tudásuknak és lelkiismeretüknek megfelelően, függetlenül végzik feladatukat.

A közszolgálati médiaszolgáltatás céljait szolgáló műsorkészítők önállóságuk megőrzése érdekében illetékes vezetőiken kívül nem kaphatnak és fogadhatnak el utasításokat, legfőképpen a közmédiarendszeren kívüli személyektől. Amennyiben a közmédiarendszerben dolgozó műsorkészítőt a műsorkészítés, műsormegrendelés, műsorszerkesztés folyamán munkahelyi vezetőinek utasításain kívül más személy kívánja befolyásolni, azonnal értesíti munkahelyi vezetőjét, aki az esetet haladéktalanul kivizsgálja.

A közszolgálati médiaszolgáltató műsorkészítői és műsormegrendelői a tőlük ésszerűen elvárható körülményekkel látják el munkájukat. A közszolgálati médiaszolgáltató vezetőjének feladata annak biztosítása, hogy a pártatlanság, hitelesség, tárgyilagosság, időszerűség, pontosság, sokszínűség, sokoldalúság mind a műsorrendben, mind a műsorfolyamban egyaránt érvényesüljön. Ő felelős azért is, hogy a műsorrend és a műsorfolyam egésze

alkalmas legyen az állampolgárok megfelelő tájékoztatására, hogy számukra – a jogszabályok nyújtotta keretek között – is biztosítva legyen a véleményszabadság gyakorlásának lehetősége.

Az elkészített, szerkesztett műsorszám tartalmáért annak tartalmát meghatározó készítője is felelős. A műsorkészítő közvetlenül felelős azért, hogy az általa elkészített műsorszám tartalma ne sértse a jogszabályok rendelkezéseit, az általánosan elfogadott etikai szabályokat és a közérkölcset.

P) A munkatársakra vonatkozó – a törvényen túli – alapvető összeférhetlenségi szabályok kialakításának elvei, különös tekintettel a hír- és politikai tájékoztató műsorszámokban foglalkoztatottakra

A közszolgálati médiaszolgáltató, illetve a közmédiarendszer munkatársaira vonatkozó etikai szabályok közül különösen fontosak az összeférhetlenségre vonatkozó rendelkezések. A médiaszolgáltató által alkalmazott munkatársak összeférhetlenségének három típusa van: politikai, foglalkoztatottsági és gazdasági összeférhetlenség.

Az összeférhetlenség legfőbb eseteiről az Mttv. rendelkezik, de a közszolgálati médiaszolgáltató – a munkajogi rendelkezésekkel összhangban – a törvényi rendelkezéseken túli egyéb összeférhetlenségi szabályokat is megállapíthat.

A közszolgálati médiaszolgáltató

- munkatársai politikai párt vagy szervezet nevében, politikai ügyekben közéleti szereplést nem vállalhatnak, a nyilvánosság előtt véleményt nem nyilvánítanak. A politikai tájékoztató és más tájékoztató műsorszámokban műsorvezetőként, hírolvasóként, tudósítóként rendszeresen közreműködő személyek a munkavégzésükre irányuló jogviszonyuktól függetlenül politikai hírhez véleményt, értékelő magyarázatot – kivéve a hírmagyarázatot – nem fűznek,
- belső vagy rendszeresen foglalkoztatott külső műsorkészítő vagy műsormegrendelő munkatársai, amennyiben országgyűlési képviselői, európai parlamenti képviselői, önkormányzati képviselői vagy polgármesteri jelöltséget vállalnak, a jelölési eljárás megkezdésétől a választási eredmény nyilvánosságra hozataláig a műsorkészítésben vagy -megrendelésben nem vesznek részt. A műsorkészítők és műsor-megrendelési tevékenységgel összeférhetetlen a politikai tisztség,
- székházában és telephelyein – az ilyen célú műsorszámok értelemszerű kivételével – semmiféle pártpolitikai tevékenység nem folytatható, pártpolitikai rendezvény, összejövétel nem tartható,
- politikai tájékoztató és hírszolgáltató műsorszámokon kívüli műsorszámaiban bemutathatja készítőik álláspontját is, de nem kelthetnek olyan benyomást, hogy a készítő egyoldalúan, előítéllettel közelített a témához. Ahol a műsorvezető állást foglal vagy véleményt nyilvánít, ott a szokásosnál is szigorúbb követelmény ezt megelőzően a különböző álláspontok pártatlan bemutatása,
- műsorszámainak felkészültséget és gondosságot kell tükrözniük. A közszolgálati médiaszolgáltató munkatársai munkájukat a jogszabályok keretei között, legjobb tudásuk és lelkiismeretük szerint kötelesek végezni. A műsorkészítők magas minőséget képviselő műszaki színvonalon kötelesek elkészíteni műsorszámaikat,
- hír- és tájékoztató műsorszámainak szerkesztői fokozott körültekintéssel járnak el az információk közzététele során.

Q) A kereskedelmi közlemények közzétételére és a reklámtevékenységre vonatkozó etikai normák elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató által közzétett kereskedelmi közleményeknek a jogszabályi előírásoknak, a médiaetikai normáknak, valamint a közerkölcs általánosan elfogadott követelményeinek is meg kell felelniük. A kereskedelmi közlemény megfelelőségének vizsgálatakor azt teljes egészében figyelembe kell venni, beleértve a képi elemeket, a hanghatásokat és a mindezekhez tartozó nyilvánvaló asszociatív tartalmat.

A közszolgálati médiaszolgáltató által közzétett kereskedelmi közlemények nem sérthetik az emberi méltóságot, nem támogathatják a nemet, fajt vagy etnikai származáson, nemzetiségen, valláson vagy világnézeti meggyőződésen, fizikai vagy szellemi fogyatkozáson, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést, továbbá nem fejezhetnek ki vallási, lelkiismereti, világnézeti meggyőződést, illetve nem sérthetik meg a vallási meggyőződést vagy a nemzeti jelkép méltóságát.

A gyermekeknek szóló kereskedelmi közlemények közzétételénél a közszolgálati médiaszolgáltatónak tekintettel kell lennie a gyermekek speciális érzékenységre, valamint kerülni kell minden olyan tartalom közzétételét, amely érdeküket sérti.

A közszolgálati médiaszolgáltató az alkoholtartalmú italokra vonatkozó kereskedelmi közlemények közzététele kapcsán különösen ügyel az Mttv. 24. § (2) bekezdésében meghatározottak betartására.

R) A közérdekű közlemények és a politikai reklámok közzétételének elvei

A közszolgálati médiaszolgáltató az Mttv. szabályainak megfelelően közérdekű közleménynek tekinti az ellenszolgáltatás nélkül közzétételre kerülő, állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szervezettől, illetve személytől, valamint állami fenntartású vagy az állam kezelésében lévő intézménytől származó tájékoztatást, amely valamely konkrét közérdekű információt közvetít a nézők vagy a hallgatók figyelmének felkeltése céljából, és nem minősül politikai reklámnak. A közszolgálati médiaszolgáltató különbséget tesz a társadalmi célok elérését segítő kommunikáció és a politikai reklám között. Előbbi vonatkozásában a közszolgálati jellegből adódóan kiemelt jelentőséggel bírnak a kommunikáció azon formái, amelyek segítségnyújtásra, közérdekű cél támogatására szólítanak fel, és a lakosság figyelmének felkeltését célozzák.

A közszolgálati médiaszolgáltató ügyel arra, hogy a közérdekű közleményeket olyan formában továbbítsák, hogy lényeges tartalmuk ne csorbuljon, lényege megmaradjon. A közszolgálati médiaszolgáltató nem tesz közzé olyan közérdekű közleményt, amely valamely világnézetet, nemzetiségi hovatartozást, az emberi méltóságot vagy valamely más, személyiségi jogot sértő elemet tartalmaz.

Az Mttv. rendelkezéseinek értelmében a közszolgálati médiaszolgáltató közzéteszi a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közérdekű közleményét, amennyiben az az emberi életet vagy vagyonbiztonságot veszélyeztető vagy károsító események várható bekövetkezéséről, a már bekövetkezett ilyen események következményeinek enyhítéséről, elvégzendő feladatokról tájékoztat.

A politikai reklámok a kampányidőszakban a választási eljárási törvényben foglaltaknak megfelelően, azonos feltételekkel kerülnek közzétételre, azokhoz a közszolgálati médiaszolgáltató saját véleményét nem fűz. A közszolgálati médiaszolgáltató a politikai reklámokat e jellegüknek a közzétételt közvetlenül megelőző és azt követő megnevezésével, továbbá egyéb műsorszámoktól optikai és/vagy akusztikus módon, jól felismerhetően elkülönítve teszi közzé.

A politikai reklám tartalmáért a közszolgálati médiaszolgáltató nem felel, amennyiben a politikai reklám közzétételére irányuló igény megfelel a választási eljárásról szóló törvényben foglaltaknak, úgy mérlegelés nélkül közzéteszi azt.

S) Nézőkkel és hallgatókkal való kapcsolattartás

A közszolgálati médiaszolgáltató különös figyelmet fordít a nézőkkel és a hallgatókkal való rendszeres kapcsolattartásra. A megismert nézői és hallgatói leveleket és telefonhívásokat a közszolgálati médiaszolgáltató különös gonddal kezeli, lehetőség szerint megválaszolja azokat. A közszolgálati médiaszolgáltató műsorszámaival kapcsolatos panaszokat minden esetben megpróbálja olyan módon kezelni, hogy azok megnyugtató rendezést nyerjenek.

A közszolgálati médiaszolgáltató a jelentős határon belüli és határon túli magyar társadalmi csoportokkal és civil szervezetekkel a közszolgálati érvényesülése érdekében sokoldalú kapcsolattartásra törekszik. A nézők és a hallgatók teljes körű tájékoztatása érdekében a közszolgálati médiaszolgáltató rendszeresen nyilvánosságra hozza műsorszerkezete változásait.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIA STRATÉGIAI TERVE ÉS A KÖZSZOLGÁLATI ÉRTÉK MÉRÉSE

1. A közszolgálati média stratégiai terve

A közszolgálati média kiszámítható, előrelátható és tervezhető működésének és a rá bízott feladatok ellátásának biztosítása érdekében elengedhetetlen a médiatartalomra vonatkozó folyamatos stratégia-alkotás, és az abban foglaltak következetes megvalósítása.

A közszolgálati médiaszolgáltatás stratégiai megtervezése a közszolgálati médiaszolgáltató joga és kötelezettsége, amely a rendelkezés alapján egyfelől évente – a következő naptári évre vonatkozóan előre – kötelező jelleggel, másfelől pedig saját döntése szerint, eseti jelleggel vizsgálja és értékeli az általa nyújtott szolgáltatások fejlesztési lehetőségeit. A stratégia-alkotás célja, hogy a törvényszövegben felsorolt szempontok figyelembe vétele mellett a közszolgálati médiaszolgáltatás működésének alapja legyen.

2. A közszolgálati érték mérése

A közszolgálati médiaszolgáltatás kiemelt szerepére tekintettel az állami támogatás szabályainak a közszolgálati műsorszolgáltatásra történő alkalmazásáról rendelkező európai bizottsági gyakorlat kötelezővé teszi a tagállamoknak, hogy vezessenek be egy előzetes (*ex ante*) értékelési eljárást annak érdekében, hogy lemérjék a közszolgálati médiaszolgáltatók jelentős, új szolgáltatásainak összeegyeztethetőségét az uniós állami támogatási szabályokkal, valamint a médiapluralizmus követelményeivel.

A közszolgálati érték-mérés egy gyakorlati eszköz arra, hogy maga a közmédia, annak felügyeletét ellátó testületek és a közönség is pontosan tisztában legyen azzal, milyen feladatokat kell a közszolgálati médiának elvégeznie, és eközben milyen minőségi követelményeknek kell megfelelnie.

A magyar szabályozás által meghatározott közszolgálati érték-teszt alapján a közszolgálati médiaszolgáltató valamennyi – így a már működő, illetve az indítani kívánt új – szolgáltatása tekintetében vizsgálja, hogy a közmédia mennyiben tesz eleget a vele szemben támasztott törvényi és egyéb követelményeknek. Az új, indítani kívánt szolgáltatások esetében ez a megindítás előfeltétele, a rendszeres vizsgálat pedig a már meglévő, működő szolgáltatásokra terjed ki. A mérés részletszabályait és eljárását külön szabályzat tartalmazza.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIAVAGYON ÉS A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÓ ARCHÍVUMA

Az Országgyűlés döntése értelmében 2011. január 1-jével a korábbi közszolgálati médiaszolgáltatók archívumai engedély- és térítésmentesen a magyar állam tulajdonába kerültek, és az így létrejött egységes Archívum vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét az MTVA gyakorolja. Az Archívum legfontosabb, kiemelkedő jelentőségű részeleme a közszolgálati médiavagyon. Ide azok a művek, műsorok, mindezek hordozói, valamint az ezeken fennálló szerzői és szomszédos jogok tartoznak, amelyek az Mttv. hatálybalépésének időpontjában az akkori közszolgálati médiaszolgáltatók javára még ténylegesen fennálltak, továbbá azok, amelyek az Mttv. hatálybalépését követően a közszolgálati médiaszolgáltatókat – illetve 2015. július 1. napjától az egyedüli közszolgálati médiaszolgáltatóként működő Duna Médiaszolgáltató Zrt.-t – vagy az MTVA-t illetik meg.

Az MTVA Archívumának elsődleges feladata a közszolgálati médiavagyon körébe tartozó alkotások és dokumentumok gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése, felújítása és hozzáférhetővé tételének biztosítása, valamint az Archiválási Szabályzatban rögzített egyéb feladatok ellátása. További kiemelt feladata a nemzeti kultúra részét képező értékek mentése, feltárása, digitalizálása és a közszolgálati feladatok ellátása.

Az Archívum – mint a nemzeti audiovizuális kulturális örökség letéteményese – különös figyelmet fordít a közszolgálati médiaszolgáltatás keretében keletkező audiovizuális, vizuális és szöveges anyagok megőrzésére, a kulturális értékek gyűjtésére és az oktatás, kutatás céljára való hozzáférhetővé tételére. Annak biztosítása érdekében, hogy a nemzeti szöveges, álló- és mozgóképörökség a jövő generációk részére fennmaradjon, szükség van annak módszeres gyűjtésére, katalogizálására, megőrzésére, védelmére és helyreállítására.

Az Archívum feladatait – gyűjtés, tárolás, őrzés, feldolgozás (dokumentálás), védelem, felújítás, restaurálás stb. – úgy látja el, hogy lehetőség szerint minél teljesebb mértékben megfeleljen a digitalizáció, illetve a rohamosan fejlődő információs társadalom és a digitális műsorkészítés kívánalmainak.

Mindenkinek joga van arra, hogy megismerhesse a kulturális örökség javait, oktatási, tudományos vagy kutatási célból térítés ellenében igénybe vegye az Archívum szöveg-, hang- és képanyagait a szerzői jogi szabályokkal összhangban.

Az Archívum működése, tevékenysége során a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően jár el, így tekintettel van a szerzői jogi törvény rendelkezéseire – különösen a hordozókon rögzített tartalmak felhasználása, illetve felhasználásának engedélyezése során. Az MTVA a szerzők és szomszédos jogi jogosultak jogainak védelmét is szem előtt tartva, a szerzői jogról szóló törvény keretei között törekszik az Archívumban tárolt alkotások – különösen a kulturális, tudományos, történeti értékkel bíró művek – minél szélesebb körű nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tételére.

A KÓDEX ELFOGADÁSA ÉS MÓDOSÍTÁSA

A Kódex első – véglegesnek szánt, a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak véleményét figyelembe véve elkészített – tervezetét a Médiatanács megküldi a Közszolgálati Közalapítvány Kuratóriumának, amely dönt annak elfogadásáról. A Kuratórium jelzi esetleges módosítási javaslatait a Médiatanácsnak, amely megtárgyalja a javaslatokat, és dönt róluk. Ezt követően a Médiatanács újból elküldi az általa elfogadott Kódexet a Kuratóriumnak.

A Közszolgálati Testület – az első elfogadást követő hat hónap elteltével, naptári évente legfeljebb egy alkalommal – a Kuratórium egyetértése mellett módosíthatja a Kódexet. A módosítást a Közszolgálati Testületen kívül a Kuratórium és a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói is kezdeményezhetik.

A Kódex módosításának kezdeményezésekor figyelembe kell venni a Közszolgálati Testülethez beérkező véleményeket, javaslatokat. Bárki tehet a Kódex módosítására irányuló írásbeli javaslatot, akit vagy amely szervezetet a közszolgálati médiaszolgáltatás érint. E javaslatokkal a Közszolgálati Testületnek érdemben foglalkoznia kell.

A Kódex megalkotásához a Médiatanács mellett működő Médiatudományi Intézet szakmai támogatást nyújtott. A Közszolgálati Testület – az alkotmányosság, a közszolgálati média szerkesztői szabadsága és függetlenségének megóvása érdekében, az Mttv. 95. § (4) bekezdése értelmében – igénybe veszi az intézet szakmai támogatását a módosítások előkészítésekor is.

A Kódex szabályainak érvényesülését az Mttv.-ben foglaltak alapján a Közszolgálati Testület felügyeli az ügyrendjében meghatározott módon.

A Kódex végrehajtását segítő MTVA, illetve a külső tanácsadó testületek feladatait az Mttv., illetve külön szabályzatok határozzák meg.

A Kódex első ízben történt módosítására 2015 szeptemberében került sor. Ennek indoka a közszolgálati média rendszerét érintő, 2015. július 1. napjával bekövetkezett strukturális változás, amely eredményeképpen a Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. egyesült a Duna Televízió Zrt.-vel, és Duna Médiaszolgáltató Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság néven egyedüli gazdasági társaságként felel a közszolgálati célok és feladatok megvalósulásáért.

Az Országgyűlés a szervezeti átalakítás mellett a Kódex módosítását is kötelező jelleggel előírta, határidejének pedig 2015. szeptember 30. napot határozta meg. A Kódex módosított szövegét – az első ízben történt elfogadáshoz hasonlóan – a Médiatanács fogadja el, a Kuratórium egyetértése mellett és a közszolgálati médiaszolgáltató véleményét figyelembe véve.

A KÖZSZOLGÁLATI TESTÜLET

A Közzszolgálati Testület tizennégy tagú, elnökét soraiból tagjai választják az erre irányuló, a tagok többségi szavazatával elfogadott szabályzat szerint. Döntéseit – ha az Mttv. másként nem rendelkezik – egyszerű többséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A Közzszolgálati Testületbe az alábbi jelölőszervezetek delegálhatnak tagot:

- a) Magyar Tudományos Akadémia,
- b) Magyar Katolikus Egyház,
- c) Magyarországi Református Egyház,
- d) Magyarországi Evangélikus Egyház,
- e) Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége,
- f) Magyar Olimpiai Bizottság,
- g) Magyar Rektori Konferencia,
- h) Magyar Kereskedelmi és Iparkamara,
- i) Magyarország települési önkormányzatainak szövetségei, illetve szervezetei,
- j) a magyarországi nemzetiségek országos önkormányzatai,
- k) a Magyarországgal szomszédos államokban bejegyzett, száz főnél nagyobb taglétszámú magyar kulturális szervezetek,
- l) a családok érdekeit védő és képviselő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható,
- m) a fogyatékosággal élő személyek Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetei, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható,
- n) az irodalom, a színház-, a film-, az előadó-, a zene-, a tánc-, a képző- és az iparművészet területén működő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó szakmai szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható, és amelyek tagsága elsősorban a felsorolt területeken tevékenységet folytató személyekből vagy szervezetekből áll.

Az a)–h) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek abban az esetben vehetnek részt a delegálásban, ha a jelölés előtt legkésőbb harminc nappal nyilvántartásba vetették magukat a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalánál. A Hivatal a nyilvántartásba vételről hatósági határozatban dönt, amely döntéssel szemben fellebbezésre nincsen mód, annak felülvizsgálatát bíróság előtt lehet kérni. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak oly módon, hogy az egyazon pont alatt megjelölt szervezetek összesen egy főt delegálhatnak. Az egyazon pont alatt megjelölt és regisztrált szervezetek egymással megállapodhatnak a delegált személyt illetően. Amennyiben ilyen megállapodás nem születik, a Hivatal sorsolással dönti el, hogy melyik szervezet jelöltje delegálható.

A Közzszolgálati Testület tagjait legalább harminc nappal a korábbi tagok mandátumának lejártát megelőzően delegálni kell. A tagok többször is delegálhatók. Nem akadály a Közzszolgálati Testület működésének, ha valamelyik szervezet nem él delegálási jogával.

A Közzszolgálati Testület titkársági feladatait a Közzszolgálati Közalapítvány irodája látja el, költségei – beleértve az elnök és a tagok tiszteletdíját – a Közalapítványt terhelik.

A Közzszolgálati Testület elnökét az államtitkári illetmény negyven százalékának, tagját az államtitkári illetmény huszonöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíj illeti meg. Az elnök és a tagok ezen felül – a testülethez kötődő feladataik ellátásához szükséges – utazási

költségeik megtérítésére tarthatnak igényt. Az elnökre és a tagokra az Mttv. 118. §-ában foglalt összeférhetlenségi szabályok irányadók.

A Közzolgálati Testület a társadalmi felügyeletet biztosítja a közzolgálati médiaszolgáltató felett.

A Közzolgálati Testület a közzolgálati érvényesülését a közzolgálati médiaszolgáltató tekintetében folyamatosan figyelemmel kíséri, és az alábbiak szerint ellenőrzést gyakorol a közzolgálati médiaszolgáltató felett az Mttv.-ben foglaltak végrehajtása vonatkozásában:

- A közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója évente egyszer, a mindenkori naptári évet követően, a következő év február 28-ig részletes írásbeli beszámolót készít arról, hogy – saját értékelése szerint – a médiaszolgáltató eleget tett-e az Mttv.-ben és a Közzolgálati Kódexben megfogalmazott, a közzolgálati médiaszolgáltatás céljaira és alapvető elveire vonatkozó elvárásoknak.
- A Közzolgálati Testület a beérkezéstől számított harminc napon belül megvitatja a beszámolót, és annak elfogadásáról egyszerű többséggel dönt.
- Ha a Közzolgálati Testület – a vezérigazgatónak a testület előtti személyes meghallgatása után – döntésével elutasítja a beszámoló elfogadását, akkor mérlegelheti a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetéséről szóló javaslat előterjesztését a Kuratóriumnak. E javaslat elfogadásához a Közzolgálati Testület tagjainak kétharmados többsége szükséges.
- A Kuratórium köteles nyolc napon belül napirendjére tűzni és megvitatni a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetésére vonatkozó javaslatot. A Kuratórium ülésére meg kell hívni a vezérigazgatót és a Közzolgálati Testület elnökét.
- A Kuratórium a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó javaslatról a jelen levő tagok egyszerű többségével határoz. A határozatot indokolni kell.
- Ha a javaslat ellenére a Kuratórium nem szünteti meg a vezérigazgató munkaviszonyát, akkor ezt követően a vezérigazgató újbóli meghallgatását a Közzolgálati Testület – a Kuratórium határozatától számított – három hónap múlva köteles napirendjére tűzni.
- Ha a vezérigazgató munkaviszonya azért szűnt meg, mert a közzolgálati célok és elvek érvényesülését a közzolgálati médiaszolgáltató tekintetében nem biztosította, akkor tíz évig nem jelölhető újra a közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatói megbízására.

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

A Közzolgálati Kódexet első ízben – 2011. június 22. napján, 791/2011. (VI. 22.) számú határozatával – a Médiatanács fogadta el, a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának egyetértése mellett (91/2011. számú határozat) és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak véleményét figyelembe véve.

A Kódex a Médiatanács általi elfogadást követően, a Kuratórium az egyetértését kifejező határozata elfogadását (2011. június 28.) követő napon lépett hatályba.

A Kódexet a Médiatanács az 1287/2015. (IX. 22.) számú határozatával módosította, a Kuratórium egyetértése mellett (59/2015. számú határozat), és a közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának véleményét figyelembe véve.

Budapest, 2015. szeptember 24.

dr. Karas Monika s.k.
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Médiatanácsa
elnök

Balogh László s.k.
Közzolgálati Közalapítvány
kuratóriumi elnök